

Навчальна дисципліна (ЄКТС)

- Тенденції розвитку Європейського простору вищої освіти

Автори, викладачі

- Драч Ірина Іванівна, директор, Інститут вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент
- Оржель Олена Юріївна, Інститут вищої освіти НАПН України, доктор наук з державного управління, доцент

Заклад вищої освіти

- Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України

Освітня програма

- Освітньо-наукова програма «Політика і лідерство у вищій освіті»

Мета навчальної дисципліни

Розвинути здатність визначати та розв'язувати комплексні проблеми у сфері визначення тенденцій розвитку європейської вищої освіти та моделей сучасних університетів у контексті реформування вищої освіти в умовах євроінтеграції

Зміст навчальної дисципліни (перелік основних тем)

1. Тенденції розвитку європейської вищої освіти (1 ЄКТС)
2. Моделі сучасного університету (1 ЄКТС)

Опис тематичних модулів

Модуль № 1 (1 ЕКТС, 30 год)		Автор Ірина Драч
Назва Тенденції розвитку європейської вищої освіти		
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Розуміти актуальність та вміти аналізувати сутність тенденцій розвитку європейської вищої освіти, використовуючи документи Європейського простору вищої освіти та Європейського дослідницького простору. – Вміти застосувати отримані знання для проведення власного дослідження 	
Лекція-презентація (2 год.)	Бачення майбутнього університетів Європи до 2030 року	
Семінар (2 год.)	Ключова роль університетів у досягненні Цілей стійкого розвитку ООН	
Практичне (2 год.) Тема – Дослідницьке лідерство в сучасному університеті	<p>Завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ознайомтеся з європейськими документами щодо перспектив розвитку європейської вищої освіти (джерела 1–4) – Опишіть розуміння вами актуальності однієї з тенденцій розвитку європейської вищої освіти: забезпечення якості вищої освіти та її відповідності вимогам ключових стейкхолдерів; студентоцентроване навчання; забезпечення ефективного університетського врядування; удосконалення викладання; інтернаціоналізація вищої освіти; цифрова трансформація навчання та викладання; соціальна інклюзія у сфері вищої освіти; створення альянсів європейських університетів; відкрита наука (джерела 1–5) 	
Самостійна робота (18 год.) Тема – Лідерство і дослідження	<p>Завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> – Охарактеризувати взаємозв'язок власного дослідження з тенденціями розвитку вищої освіти (джерела 1–5) 	
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Консультація (2 год.) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи (2 год.)) 	
Підсумковий контроль (2 год.)	– Захист (за навчальною дисципліною) (2 год. /модуль)	
Джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rome Ministerial Communiqué: URL: https://erasmusplus.org.ua/novyny/3131-bologna-conference-in-rome-19-nov-2020.htm 2. Towards a 2030 vision on the future of universities in Europe. Policy Report. URL: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a3cde934-12a0-11eb-9a54-01aa75ed71a1/ 3. Universities without walls. A vision for 2030. URL: https://www.eua.eu/downloads/publications/universities%20without%20walls%20%20a%20vision%20for%202030.pdf. 4. Open Science. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/knowledge_publications_tools_and_data/documents/ec_rtd_factsheet-open-science_2019.pdf 5. Драч І. Інституційний розвиток університетів у контексті імплементації концепції «Відкрита наука». <i>Університети і лідерство</i>. № 11. 2021. С. 211-225. URL: https://ul-journal.org/index.php/journal/article/view/152/140. 	

Опис тематичних модулів

Модуль № 2 (1 ЄКТС, 30 год) Назва: Моделі сучасного університету		Автор Олена Оржель
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Розуміти відмінності між дослідницьким, teaching та civic університетами; вміти розпізнавати типи університетів, спираючись на їх статутні та програмні документи. – Вміти аналізувати та оцінювати інституційні стратегії університетів на відповідність проголошеним цінностям, місіям, візії та пріоритетам. – Вміти конструювати профіль сучасного закладу вищої освіти. 	
Лекція-презентація (2 год.)	Сучасний університет: покликання та призначення	
Семинар (2 год.)	Профіль сучасного університету <ol style="list-style-type: none"> 1. Типи університетів 2. Моделі університетів 3. Інституційні стратегії університетів 4. Чинники, що впливають на формування профілю університетів 	
Практичне (2 год.) Тема «Місії та моделі сучасного університету»	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Оберіть дві країни ЄПВО на ресурсі Euridyce; ознайомтеся з типами закладів вищої освіти обраних країн та складіть порівняльну таблицю, зазначивши спільне і відмінне (Euridyce → National Education Systems → Higher education → Types of higher education institutions (джерело 1)). – Запропонуйте українські відповідники для teaching university та civic university. Аналізуючи інституційні стратегії, оберіть три вітчизняних та три зарубіжних університети, які б підпадали під характеристики дослідницького університету, teaching university та civic university. Надайте аргументи на підтримку Вашого вибору (джерела 2–10). – Підготуйтеся до дискусії «Місії сучасного університету»: складіть список запитань, які б Ви хотіли обговорити з колегами; сформулюйте 3 хибних (на Вашу думку) твердження, які Ви запропонуєте колегам для обговорення; будьте готові висловити Вашу думку і ставлення до заснування civic university в Україні (джерела 2– 10) 	
Самостійна робота (18 год.) Тема «Формування профілю університету»	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Складіть профіль уявного «ідеального» університету, окресливши середовище (зовнішній контекст), у якому діятиме університет, та визначивши його цінності, місію, візію, стратегічні завдання, профіль випускника. – Підготуйте рекламний проспект Вашого ідеального університету (1-2 сторінки тексту). – Обміняйтесь рекламними проспектами уявних університетів з колегами; оцініть їх та визначте, який з університетів варто обрати (для себе, дитини, порадити колегам тощо). 	
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Консультація (2 год.) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи (2 год.) 	
Підсумковий контроль (2 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Захист (за навчальною дисципліною) (2 год. /модуль) 	

<p><i>Джерела</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 6. Eurydice. URL: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/national-description_en 7. Mission and Vision Statements of Universities Worldwide – A Content Analysis / Julián David Cortés-Sánchez. – Bogotá: Editorial Universidad del Rosario, 2017. 45 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/320335186_Mission_and_Vision_Statements_of_Universities_Worldwide_-_A_Content_Analysis 8. Ярослав Грицак: «Сучасні університети грають роль “бєбісітерів”». URL: https://ucu.edu.ua/news/yaroslav-grytsak-suchasni-universitytety-grayut-rol-bebisiteriv/#:~:text=%D0%9E%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%B7%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B8%D0%BD%3A%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%96%20%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82%D0%B8,30%20%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B2%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B1%D1%83%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%8F%20%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D0%B0%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0. 9. Ситницький М.В. Дослідницький університет як соціальний та економічний феномен. БІЗНЕСІНФОРМ № 3 '2018. https://www.researchgate.net/publication/326131487_Doslidnickij_universitet_ak_socialnij_ta_ekonomichnij_fenomen_The_Research_University_as_a_Social_and_Economic_Phenomen. 10. Дослідницькі університети: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні : монографія / [А. Ф. Павленко, Л. Л. Антонюк, Н. В. Василькова, Д. О. Ільницький та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. А. Ф. Павленка та д.е.н., проф. Л. Л. Антонюк. — К. : КНЕУ, 2014. URL: https://kneu.edu.ua/get_file/5644/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%20E2%80%9C%D0%94%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96%20%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82%D0%B8%20%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96%E2%80%9D%202014.pdf. 11. Research University vs Teaching University: Which is Right for You. URL: https://academicinfluence.com/resources/guidance/research-vs-teaching-university#teaching 12. Truly Civic: Strengthening the connection between universities and their places. URL: https://upp-foundation.org/wp-content/uploads/2019/02/Civic-University-Commission-Final-Report.pdf 13. Thinking Higher and Beyond Perspectives on the Futures of Higher Education to 2050. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377530. 14. Angouri J. Reimagining Research-led Education in a Digital Age. URL: https://www.the-guild.eu/news/2021/the-guild_insight-paper_research-led-education-in-a-digital-age_june-2021.pdf 15. Нагорняк Т. Л., Скопова О. І. Університет в умовах викликів – 2020. Наука, освіта, суспільство: реалії, виклики, перспективи: зб. матеріалів конференції Донецького національного університету імені Василя Стуса. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. Т1. – https://www.google.com/search?q=%D0%9D%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BD%D1%8F%D0%BA+%D0%A2.+%D0%9B.,+%D0%A1%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B
-----------------------	--

	<p>2%D0%B0+%D0%9E.+%D0%86.+%D0%A3%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82+%D0%B2+%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%85+%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2+%E2%80%93+2020&rlz=1C1SQJL_enUA897UA897&sxsrf=APq-WBv6QRJoIK-HTX1KSQmPXHmNcUrchQ:1649011019784&filter=0&biw=1280&bih=520&dpr=1.5. С. 173-176.</p> <p>16. Reimagining Research-led Education in a Digital Age. URL: https://www.youtube.com/watch?v=KX4U71ubhrl&t=303s</p>
--	--

Перелік видів діяльності:

- лекції – обговорення;
- семінари;
- практичні завдання;
- самостійна робота;
- індивідуальні консультації;
- кваліфікаційна робота з навчальної дисципліни (підсумковий контроль).

Методи навчання

Інтерактивний метод
Проблемна лекція
Дискусія

Оцінювання результатів навчання – підсумковий контроль:

Тест

Презентація та захист кваліфікаційної роботи з навчальної дисципліни, в якій представлено аналіз тенденцій розвитку вищої освіти та моделей університетів у контексті власного дослідження

Бали

<i>Вид діяльності</i>	<i>Бали (100)</i>
Лекції – обговорення, семінари (2 x 5)	10
Практичні заняття (2 x 10)	20
Самостійна робота (2 x 15)	30
Залік (очно) (2 x 5)	10
Захист	30

Відповідність результатів навчання компетентностям освітньої програми

Навчальна дисципліна «Тенденції розвитку європейської вищої освіти та моделі університетів» як складова освітньо-наукової програми «Політика і лідерство у вищій освіті» спрямована на:

формування і розвиток програмної фахової компетентності **«Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері вищої освіти»** через формування таких програмних результатів навчання:

Здійснювати аналіз політики у сфері вищої освіти та визначати проблеми.

- *Проводити моніторинг у сфері вищої освіти, аналізувати, узагальнювати та інтерпретувати отриману інформацію.*
- *Визначати та аналізувати альтернативні шляхи вирішення комплексних проблем у сфері вищої освіти.*
- *Виявляти міждисциплінарні зв'язки у визначеній проблемі та використовувати відповідні підходи, методи і технології для її вирішення.*
- *Застосовувати підходи та принципи лідерства до розв'язання комплексних проблем у сфері вищої освіти.*

формування і розвиток програмної фахової компетентності **«Здатність здійснювати управлінську діяльність у сфері вищої освіти на засадах лідерства»** через формування таких програмних результатів навчання:

- *Знати та розуміти законодавчу базу та організаційну структуру системи вищої освіти на національному та інституційному рівнях.*
- *Діагностувати та аналізувати проблеми дослідницько-інноваційної, управлінської та адміністративної діяльності у сфері вищої освіти.*
- *Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи, технології та інструменти врядування на засадах лідерства у сфері вищої освіти.*
- *Розробляти стратегічні документи з розвитку вищої освіти на національному, інституційному та локальному рівнях в умовах євроінтеграції.*
- *Забезпечувати розроблення, прийняття та запровадження управлінських рішень у сфері вищої освіти на засадах лідерства.*